

The Greek Review of Social Research

Vol 19 (1974)

19-20

Κωνσταντίνου Α. Τσιλιγιάννη, Δημόσιαι σχέσεις και ανθρωπολογία. Πρόλογος υπό Γρηγορίου Π. Κασσιμάτη

Γρηγόριος Γκιζέλης

doi: [10.12681/grsr.307](https://doi.org/10.12681/grsr.307)

Copyright © 1974, Γρηγόριος Γκιζέλης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γκιζέλης Γ. (1974). Κωνσταντίνου Α. Τσιλιγιάννη, Δημόσιαι σχέσεις και ανθρωπολογία. Πρόλογος υπό Γρηγορίου Π. Κασσιμάτη. *The Greek Review of Social Research*, 19, 148. <https://doi.org/10.12681/grsr.307>

λιστα τὴν ἐλαττομένην νύξιν περὶ τοῦ ἐθνικισμοῦ τῶν Ziya Gokalp καὶ Atatürk) δὲν ἀποδίδει τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως.

Ὁ δόκτωρ Ρίζα Νούρ καὶ ὁ Ἀτάξ, ποῦ μνημονεύει ὁ κ. Τερλεξής ὡς προσωπικότητες αἱ ὁποῖαι ἔχαιρον «γενικῆς φήμης καὶ ἐκτιμήσεως», ἦσαν γνωστοὶ ἀντικεμαλικὸι ποῦ ἔτρεφαν μίσος πρὸς τὸν Atatürk, εἰς μίαν χώραν εἰς τὴν ὅπου ἐκαλλιέργητο ἀκριβὸς ἡ λατρεία τοῦ Atatürk.

3) Δίδεται ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωση ὅτι ὁ τουρκισμὸς καὶ ὁ παντουρκισμὸς εἶναι κατ' ἀνάγκην φυλετικὰ καὶ ναζιστικὰ ἐθνικιστικὰ κινήματα, ἐνῶ προϋπήρχαν τὸν ναζισμὸν καὶ δὲν ἦσαν ἀπαραίτητος σὸβινιστικὰ.

4) Ἐντύπωση προκαλεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Τερλεξής θεωρεῖ τὸ βιβλίον τοῦ Tekin Alp ὡς «ἀξιόλογον μελέτην». Ἡ «μελέτη» αὕτη εἶχε γραφῆ κατὰ τὸν Πρώτον Παγκόσμιον Πόλεμον ἀπὸ ἑνα Ἰσραηλίτην ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Tekin Alp διὰ τοὺς προπαγανδιστικoὺς σκοποὺς τῶν Σιμμάχων, οἱ ὅποιοι τότε εὐρίσκοντο εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν μετὰ τὴν Τουρκίαν, στρεφόμενοι ὅμως πάσης ἐπιστημονικῆς σοβαρότητος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΤΣΙΚΗΣ

Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας Διεθνῶν Σχέσεων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ottawa, Canada

*

Κωνσταντῖνος Α. Τσιλιγιάννη, *Δημόσια Σχέσεις καὶ Ἀνθρωπολογία*.

Πρόλογος ὑπὸ Γρηγορίου Π. Κασιάτη, Θεσσαλονίκη, 1973, σ. 189.

Αἱ Δημόσια Σχέσεις, παρ' ὄντων δι' εἰς ὀρισμένα ἀμερικανικὰ ἰδίως πανεπιστήμια ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον ἐπιστημονικὸν κλάδον, δὲν ἔχουν εἰσεῖτι φθάσει εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιστημονικῆς αυτονομίας. Μέχρι στιγμῆς εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ στηρίζονται ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὡς καὶ ἐκεῖνων τῆς συμπεριφορᾶς. Ἐξ αὐτῶν, ἔχει συμβάλει εἰς τὴν θεμελίωσιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων ὡς ἐπιστημονικοῦ κλάδου ἡ Ἀνθρωπολογία κυρίως, ἡ ὁποία, ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον μελέτης τὸ πολιτισμικὸν σύστημα (culture) τῶν ἀνθρώπων ὁμάδων, ἀποκαλύπτει τοὺς κανόνες συμπεριφορᾶς καὶ ἐπικοινωνίας τοὺς διέποντας μίαν ἀνθρώπινην κοινωνίαν. Ἡ γνώσις τῶν κανόνων αὐτῶν εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀσκή-

σιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων.

Τὴν συμβολὴν αὐτὴν τῆς Ἀνθρωπολογίας ὁ συγγραφεὺς τὸν περὶ τούτου ἔργον ἐξαιρεῖ εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου του, ἐνῶ εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν δίδει συνοπτικῶς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀνθρωπολογίας πρὸς καταπόσιν τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν του, οἱ ὅποιοι οὐδόλλως ἢ ὀλίγον γνῶριζον τὴν ἐννοίαν, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς μεθόδους ἐρεῦνης τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς.

Ὁ συγγραφεὺς ὁμως θίγει ἁπλῶς ὀρισμένους τομεῖς τῆς Ἀνθρωπολογίας τοὺς ὁποίους, κατὰ τὴν γνώμην του, πρέπει ἀπαραίτητος νὰ γνῶριζον οἱ ἀσχιολούμενοι μετὰ τὰς Δημόσιαι Σχέσεις, χωρὶς νὰ ὑπεισχεράται εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν αὐτῶν. Αὐτὴ ἡ τρόπον τινὰ ἐπιφανειακὴ ἐξέτασις τοῦ θέματος δύνανται νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἰσχυρισμὸν του ὅτι «οὐδεὶς δεικνύει μέχρι τοῦδε τὸ ἐνδεχόμενον μίαν συμβολὴν τῆς ἀνθρωπολογίας ἐπὶ τῶν Δημόσιων Σχέσεων» (σ. 20). Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτός, ἀντικειμενικῶς ἐξεταζόμενος, εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῆ τοῦλάχιστον ὡς ὑπερβολικὸς, ἰδίως ἀν ληρθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ὀνόματα ἐπιφανῶν ἀνθρωπολόγων ὡς τῶν Erving Goffman,¹ Edward Hall,² Ray Birdwhistell,³ ἀσχιοληθέντα μετὰ τὰς δημόσιαι σχέσεις, ἔχουν παραλειφθῆ ἀπὸ τὴν βιβλιογραφίαν του.

Ἄν ὁμως ἡ ἐπιφανειακὴ ἐξέτασις τοῦ θέματος δικαιολογήται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ βιβλίον ἀπευθύνεται πρὸς μὴ ἔχοντας ἐπαρκεῖς γνώσεις Ἀνθρωπολογίας, ἡ παρεστρησις λαθῶν σχετικῶς μετὰ τὰ ὄρια καὶ τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς εἶναι ἀδικαιολόγητος καὶ προκαλεῖ σύγχυσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην. Διαιρητοληπτικῶς θὰ ἀναφερθῶ εἰς δύο σημεία:

Ἐνῶ εἰς τὴν σελίδα 18 ὁ συγγραφεὺς κατατάσσει μεταξὺ τῶν «νεοεὐκταῶν» ἐπιστημῶν τὴν «πολιτιστικὴν ἀνθρωπολογίαν (ὁ χαρακτηρισμὸς αὕτης ὡς νεοεὐκτοῦ δὲν εὐσταθεῖ), τὴν ψυχολογικὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν βιομηχανικὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν πολιτικὴν ἀνθρωπολογίαν, κτλ., εἰς τὴν σελίδα 28 θεωρεῖ τὴν ψυχολογικὴν, βιομηχανικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνθρωπολογίαν ὡς κλάδους τῆς πολιτιστικῆς ἀνθρωπολογίας ὑπὸ τὴν σκέτην τῆς ὁποίας μάλιστα τοποθετεῖ καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν ἐθνολογίαν, τὴν ἐθνογραφίαν, τὴν γλωσσολογίαν καὶ τὰς κοινωνικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἐπιστήμας (!)

1. Erving Goffman, «The presentation of self in Everyday Life», New York: Doubleday, 1959.
Erving Goffman, «Behavior in Public Places», London: Collier-Macmillan Ltd, 1963.

Erving Goffman, «Strategic interaction», Oxford: Basil Blackwell, 1970.

Erving Goffman, «Relations in Public», New York: Basic Books, Inc., 1971.

2. Edward T. Hall, «The Silent Language», Greenwich, Conn.: Fawcett Publications, Inc., 1959.

Edward T. Hall, «The Hidden Dimension Garden City», N.Y.: Anchor Books, 1969.

3. Ray L. Birdwhistell, «Kinesics and Context», Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1970.

Εἰς τὴν σελίδα 87 σημειοῦται: «Μετὰ τὸν Franz Boas, ἡ συγκριτικὴ μέθοδος ἀναπροσανατολιζέται καὶ συνεχίζεται ἀπὸ τοῦ Sir James Frazer...» Ἐδοῦ παρατηρεῖται ἓν εἶδος σχήματος πρῶτουτέρου. Ἡ συγκριτικὴ μέθοδος, ἡ ὁποία εἶναι βασικὴ μέθοδος τῆς Ἀνθρωπολογίας, εἰς τὴν πρώτην τῆς μορφῆν ἐχρησιμοποιοῦται ὑπὸ τῆς ἐξελικτικῆς σχολῆς ἡ ὁποία εἶναι ἄλλως γνωστὴ καὶ ὡς συγκριτικὴ σχολὴ τῆς Ἀνθρωπολογίας. Ὁ Sir James Frazer, ὡς ἀνήκων εἰς τὴν ἐξελικτικὴν σχολὴν, οὐδόλλως δύνανται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἠκολούθησε τὸν Boas καθ' ὅσον ἡ ἐξελικτικὴ σχολὴ χρονολογικῶς προηγείται τῆς ἱστορικῆς σχολῆς τοῦ Boas.

Παρ' ὅλα τὰ σημαντικὰ λάθη τὰ ὁποῖα ἔχουν παρεστρησῆ, τὸ ἐν λόγω βιβλίον στυλεῖται ἀναμειψθητικῶς εἰς τὴν ἀναπτύξιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων εἰς τὴν χώραν μας, ἀφ' ἑνὸς μὲν δι' ἐμπλουτισμὸν τῆς παγῆς Ἀνθρωπολογίας εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς καταδείξεως τῆς σπουδαιότητος τῆς Ἀνθρωπολογίας διὰ τὰς Δημόσιαι Σχέσεις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ, Ph. D.

Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Mihail Cernea, *Monographic Research of Rural Communities in Romanian Sociology*, Vienna: European Center for Documentation and Coordination of Research in Social Sciences, 1973, σ. 106.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἐπὶ δεκαετηρίδας, ὁ μόνος καλλιεργηθεὶς κλάδος τῆς Κοινωνιολογίας ἦτο ὁ τῆς ἀγροτικῆς. Τοῦτο ἀπεδόθη εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ ρουμανικὴ οἰκονομία εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ἦτο κατὰ βάσιν ἀγροτικὴ. Τὸ θέμα αὐτὸ ἐξετάζει ὁ καθηγητῆς Cernea εἰς τὴν ἐργασίαν του αὐτὴν, διακρίνον πέντε στάδια ἀναπτύξεως τῆς γεωγραφικῆς ἐρεῖνης τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων, ἡ ὁποία ἦτο ἡ μόνη ἀκολουθητέα μέθοδος ἐρεῖνης. Ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρον μονογραφίαν μετὰ τὴν ἐννοίαν τῆς μελέτης ἑνὸς χωρίου ἢ μίαις μεγαλύτερας περιοχῆς, καλυπτοῦσας ὁλόκληρον τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα ὡς κοινωνικὴν μονάδα.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ρουμανικῆς ἀγροτικῆς Κοινωνιολογίας εἶναι: 1) ἡ ἐμφασίς εἰς τὴν ἐπιτόπιον ἐρεῖναν, 2) ἡ χρησιμοποίησις διεπιστημονικῆς ὁμάδος ἐρεῖνης. Ἀμφότερα ἔχουν θεωρηθῆ ὡς προσφορά τῆς ρουμανικῆς Κοινωνιολογίας εἰς τὴν κοινωνιολογικὴν ἐπιστήμην ἐν γένει.

Ἐκαστον στάδιον ἀναπτύξεως παρουσιάζει ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ:

Τὸ πρῶτον στάδιον μονογραφικῆς ἐρεῖνης καλύπτει τὸ διάστημα 1860-1900. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐρεῖνης κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἦτο ἡ λεπτομερῆς ἐξέτασις τῆς